

AFETLERE KARŞI İYİLEŞTİRME SÜRECİ; ERZURUM, ŞENKAYA, TURNALI KÖYÜ ÖRNEĞİ

Ayhan Işık

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Dumlupınar Bulvarı Üniversiteler Mahallesi No:159 Çankaya/Ankara

(ayhan.isik@afad.gov.tr)

ÖZ

Türkiye, jeolojik yapısı, topografik ve meteorolojik özellikleri gibi nedenlerle, her zaman çeşitli afet tehlikelerine sahip olan bir ülke olmuştur. Ülkemizin, fiziksel ve sosyal zarar görebilirliğinin de yüksek olduğu dikkate alındığında, meydana gelen doğal olaylar büyük ölçüde can ve mal kayıplarına yol açmaktadır. Afetlerin yapısal, ekolojik, ekonomik ve insani etkileri bulunmaktadır. Afetler; yapılaşmış çevreye ve altyapı üzerinde yapısal ve yapısal olmayan hasarlara aynı zamanda güvenli ortamlarda saklanan kimyasal maddelerin çevreye salınımına, besin zincirlerinin ve biyolojik çeşitliliğin bozulmasına neden olabilmektedirler. Afetlerin sosyal etkilerine örnek olarak, insanın beden ve ruh sağlığına olumsuz etkisi, sosyal yaşamının olumsuz etkilenerek günlük yaşantısını idame ettirememesi, eğitim ve öğretimin etkilenmesi, beslenme ve barınma gibi olumsuz etkileri bahsedilebilir.

Afet ve acil durumların bertaraf edilmesi sonrasında öncelikli olan asıl hedefin, zarara uğramış birey ve toplulukların desteklenmesi olduğu kadar, yerel ekonomik canlılığın yeniden kazanılması, altyapının geliştirilmesi, sanayinin ve ticaretin desteklenmesi, toplum eğitimi, sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin sağlanarak toplumun olası bir yeni afet karşısında daha dirençli kılınması iyileştirme çalışmalarının ana konularıdır. İyileştirme, yerel, çok yönlü bir çalışma olup, halkın katılımıyla gerçekleştirildiği takdirde başarı sağlanabilir. Afetten etkilenen bireylerin mümkün olan en kısa sürede afet öncesi yaşam koşullarına kavuşturulması hedeflenir.

Bu bağlamda, afetzedede ailelerin; sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamları göz önüne alınarak, yeni yerleşim yerleri seçilmektedir. Bu yerler, öncelikle afet riski taşımayan kendi mülkiyetindeki yerler ile bedelsiz edinilecek arsa ve araziler (hazine, mera, orman, belediye, köy tüzel kişiliği vb.) bunların hiç birisinin olmaması durumunda ise yerleşim birimi bütünlüğünü bozmayacak şekilde kamulaştırma işlemleri de yapılmaktadır. Prensip olarak, afetzedede aileler, öncelikle afetin olduğu yerleşim birimine yakın alternatif alanlar değerlendirilmekte olup, böyle alanların olmaması durumunda ise il sınırları içerisinde olması koşuluyla, ilçe ve il merkezleri yeni yerleşim yerleri olarak seçilmektedir.

Bu bildiride; Erzurum ili, Şenkaya İlçesi, Turnalı Köyünde, iyileştirme sürecine yönelik çalışmalar anlatılmıştır. Köydeki heyelan olayı nedeniyle düzenlenen jeolojik etüt raporlarına göre, toplamda; **104 konut** ve **1 işyeri** sahibi afetzedede olarak belirlenmiş olup, bu afetzedelerden **91**'i hak sahibi olarak kabul edilmiştir. Söz konusu 91 hak sahibinden, **10'u** için, Oltu Belediyesi sınırları içerisinde mülkiyeti hazineye ait alanda yer seçimleri yapılmış ve konutları tamamlanarak teslim edilmiştir. Geriye kalan 81 hak sahibinden 42'si için Turnalı Köy sınırları içerisinde imar, plan, proje, yer seçimi ve kamulaştırma işlemleri tamamlanan alanda, TOKİ tarafından inşa edilen afet konutları, 27.12.2013 tarihinde teslim edilmiştir. **39** hak sahibi ailenin ise, Evini Yapana Yardım (EYY) metodu ile afet konutlarının, 2016-2017 yılları arasında yapılması planlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İmar, İyileştirme, Kamulaştırma, Plan, Proje, Yer seçimi.

CASE STUDY OF DISASTER RECOVERY PROCESS; ERZURUM, SENKAYA, TURNALI SETTLEMENT

Ayhan Işık

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Dumlupınar Bulvarı Üniversiteler Mahallesi No:159 Çankaya/Ankara

(ayhan.isik@afad.gov.tr)

ABSTRACT

Turkey has been a country having various disaster hazards because of its geological structure, topographic and meteorological characteristics. Considering that our country has a high physical and social vulnerability, natural disasters lead to death and loss of property considerably. Disasters have structural, ecological, economical and human impacts. Disasters may cause structural and non-structural damages on structured environment and infrastructure, at the same time emissions of chemicals stored in secure places to the environment, corruption of supply chain and biodiversity. As an example of social impacts of disasters; some immortal effects such as negative impact to physical and mental health, not being able to sustain daily life because of impressing social life negatively, influences of education –training, nutrition and sheltering can be mentioned.

After suppression of disaster and emergency situations, primarily main goal is to provide support to suffered individuals and community as well as, regaining local buoyancy, development of infrastructure, industry and trade support, community education, social and psychological support assistance and all of these are main subject of recovery efforts. Recovery being a local and multiple study and can be succeeded if only with public cooperation. It is aimed that all individual suffered from disaster return back to pre-disaster lives rapidly.

In this context, resettlement sites are selected regarding the social, economical and cultural lives of disaster victim families. The sites in selection procedure should be no risk-bearing. These areas are firstly the places belonging to disaster victims, secondly land acquired free of charge (treasury, pasture, forest, village legal entity etc.). Unless all of these conditions are satisfied, expropriation is carried out without disrupting the integrity of settlement. In principle, to determine resettlement sites for disaster victim families, primarily near places to the settlement where disaster occurred is evaluated. However if there are not any sites in such condition, selection of resettlement sites efforts are maintained in the province and district centers providing within the same city boundaries.

In this proceeding, efforts related to recovery process in Şenkaya district, Turnalı village, Erzurum are explained. According to geological survey report prepared by the reason of landslide in the village; totally 104 house and 1 workplace owners were defined as disaster victims and also 91 of them were defined as right owners. For 10 right owners out of 91 right owners, treasury areas were selected as resettlement sites in Otlu municipality boundaries, and also their permanent houses were completed and delivered. For 42 out of the rest 81 right owners, permanent houses constructed by TOKİ in areas where development plan, project, selecting resettlement sites and expropriation efforts were completed were delivered on 27.12.2013. Construction of permanent houses for 39 right owners were planned by Aided Self Help Housing method between 2016 and 2017.

Keywords: Development Plan, Recovery, Plan, Project, Selection of resettlement site.